

Η Μαρίνα Χριστοδουλίδου ανέλαβε από τις αρχές Φεβρουαρίου τη θέση της Καλλιτεχνικής Διευθύντριας του Δημοτικού Κέντρου Τεχνών Λεμεσού – Αποθήκες Παπαδάκη.

Είναι επιμελήτρια και θεωρητικός τέχνης με έδρα τη Λεμεσό. Η πρακτική της κινείται γύρω από επιμελητικές προσεγγίσεις που στοχεύουν στη δημιουργία κριτικών υποδομών, κοινών χώρων και κοινωνικών διαμορφώσεων, μέσα από διαδικασίες συμμετοχικότητας. Από το 2014 συμμετέχει σε διατομεακά προγράμματα, εκθέσεις και ερευνητικά πρότζεκτ με εφελτήριο τα πεδία των εικαστικών και ζωντανών τεχνών, της αρχιτεκτονικής, του κινηματογράφου, και πρακτικές με κοινωνικό προσανατολισμό.

Η έρευνά της εστιάζει σε αφηγήματα και ταυτότητες που αναδύονται από τη συνεύρεση γεγονότος και μυθοπλασίας, στο σταυροδρόμι γνωστικών πεδίων και συλλογικής ιστοριογραφίας, με έμφαση στην αυτοργάνωση.

Είναι απόφοιτος Ιστορίας της Τέχνης και Φιλοσοφίας και κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο στην Κριτική Επιμέλεια από το Πανεπιστήμιο του Έσσεξ.

Από το 2014 έως το 2019 υπήρξε μέλος της επιμελητικής ομάδας της κυπριακής συμμετοχής στη Μπιενάλε Τέχνης της Βενετίας, ενώ την περίοδο 2015–2018 διετέλεσε διευθύντρια του Μουσείου Τεχνών Ζαμπέλα στη Λευκωσία, όπου ανέπτυξε συλλογικά ένα πρόγραμμα γύρω από την κυπριακή τέχνη και άλλες ευρείες θεματικές.

Με αφετηρία το ερώτημα How Will We Live Together? της 17ης Μπιενάλε Αρχιτεκτονικής της Βενετίας, συνεπιμελήθηκε το 2021 το Κυπριακό Περίπτερο με την πρόταση Anachoresis: Upon Inhabiting Distances. Μεταξύ άλλων, συνδιοργάνωσε συλλογικά ερευνητικά πρότζεκτ που πραγματεύονται διατοπικά κοινωνικά ζητήματα, όπως τα The Broken Pitcher (2022–) και Hope is a Discipline (2023–), τα οποία εξελίσσονται μέχρι σήμερα.

Έχει συμμετάσχει σε προγράμματα φιλοξενίας και συνέδρια στην Κύπρο και διεθνώς, καθώς και στη διοργάνωση ανάλογων πρωτοβουλιών. Το 2023 έλαβε μέρος στο de Appel Curatorial Programme (το διεθνές Επιμελητικό Πρόγραμμα του γνωστού οργανισμού de Appel στο Άμστερνταμ), όπου στη συνέχεια ορίστηκε επιμελητική υπότροφος (2024–2026), συνεργαζόμενη σε μια σειρά από πρότζεκτ σύγχρονης τέχνης. Από το 2023 διδάσκει στο νομαδικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Dutch Art Institute, στο Πανεπιστήμιο Άρνεμ της Ολλανδίας.

Από τις αρχές Φεβρουαρίου ανέλαβε την καλλιτεχνική διεύθυνση του Δημοτικού Κέντρου Τεχνών – Αποθήκες Παπαδάκη και μίλησε στα μέσα του Δήμου για το όραμά της για τον χώρο.

Τι σημαίνει για εσάς η ανάληψη αυτής της θέσης;

Είναι μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα πρόκληση, που μου δίνει έμπνευση και τη δυνατότητα να έρθω σε βαθύτερη επαφή με το καλλιτεχνικό και ευρύτερο οικοσύστημα της πόλης, όπως και με τις κοινότητες και τους οργανισμούς που δραστηριοποιούνται σε αυτή. Σταδιακά, στοχεύουμε να διευρύνουμε το κοινό του χώρου και να απευθυνθούμε σε νέα ακροατήρια, υποσύνολα και κοινωνικές ομάδες.

Για διάφορους λόγους, η Λεμεσός διαθέτει μια εξωστρέφεια, λόγω των διάφορων ομάδων που ζουν στην πόλη και των τρόπων επίσης με τους οποίους άτομα της πόλης στράφηκαν προς τα έξω. Είναι μια πόλη επίσης με μεγάλες προκλήσεις, ανισότητες, αποκλεισμούς και θα έλεγα και εκτοπισμούς λόγω ακρίβειας. Μέσα από τη διαμόρφωση του νέου προγράμματος, επιχειρούμε να φανταστούμε πώς οι ανάγκες και οι ανησυχίες διαφορετικών κοινωνικών και ηλικιακών ομάδων μπορούν να βρουν φωνή σε έναν χώρο σαν το Δημοτικό Κέντρο Τεχνών.

Η Λεμεσός αλλάζει ραγδαία. Πώς μπορεί ένας πολιτιστικός χώρος να απαντήσει σε αυτή τη μετάβαση;

Η αλλαγή δεν είναι εύκολο να ανατραπεί, μπορούμε όμως να δουλέψουμε παράλληλα μαζί της, καλλιεργώντας συνειδήσεις και ενσυναίσθηση μεταξύ ετεροτήτων μέσα από συναντήσεις, διαλόγους και διαδράσεις – και το σημαντικότερο, δημιουργώντας χώρο και χρόνο για να επαναπροσδιορίσουμε τους τρόπους συνύπαρξής μας. Ένας χώρος σαν αυτόν μπορεί να λειτουργήσει ως σημείο συνάντησης – κυριολεκτικά και μεταφορικά - της γειτονιάς, της πόλης, της χώρας μας ή και της ευρύτερης περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου – αναδεικνύοντας την πολυπολιτισμικότητα και τον ιστορικό κοσμοπολιτισμό της Λεμεσού και φέρνοντας σε διάλογο διαφορετικές κουλτούρες, γλώσσες και πρακτικές.

Το άνοιγμα των χώρων και των υποδομών προς τις καλλιτεχνικές κοινότητες είναι μια πολιτική που εφαρμόζεται διεθνώς με μεγάλη επιτυχία, καθώς όχι μόνο επιτρέπει, αλλά ενθαρρύνει και στηρίζει τη δημιουργία και τη διεύρυνση των καλλιτεχνικών πρακτικών. Η ύπαρξη ενός Δημοτικού Κέντρου Τεχνών, όπου η κοινότητα έχει πρόσβαση να δημιουργεί και να πειραματίζεται, είναι καθοριστική. Ο Δήμος Λεμεσού διαμορφώνει ένα όραμα και ενεργοποιείται ουσιαστικά για να αντιμετωπίσει δυσκολίες και στρεβλώσεις σε πολιτιστικά, κοινωνικά και οικολογικά ζητήματα. Υπάρχει ήδη ένα σημαντικό υπόβαθρο, με κατευθύνσεις που αναπτύχθηκαν μέσα από πολυάριθμες ανεξάρτητες πρωτοβουλίες, και πιο πρόσφατα, στο πλαίσιο του «Λεμεσός 2030» και της Πολιτιστικής Στρατηγικής του Δήμου Λεμεσού 2024–2034, με τα οποία επιθυμούμε να συνδεθούμε για τη μέγιστη ενεργοποίηση του χώρου, με τη συμβολή της καλλιτεχνικής κοινότητας και της πόλης ευρύτερα.

Ποιο είναι το όραμά σας για τον χώρο;

Στόχος είναι να ενισχυθεί ο ρόλος του χώρου, ώστε να δημιουργηθούν ουσιαστικές και βιώσιμες συνθήκες τόσο για τις καλλιτεχνικές κοινότητες όσο και για τα κοινά που θα συμμετέχουν μέσα από τον προγραμματισμό και τη λειτουργία του. Τα πρότζεκτ που θα αναπτυχθούν κινούνται προς μια υποδομική κατεύθυνση, ώστε οι δράσεις να μην είναι αποσπασματικές, αλλά να έχουν συνέχεια και συνοχή.

Θέτοντας τις βασικές υλικές συνθήκες, προσβλέπουμε στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου οι καλλιτέχνες αισθάνονται ότι αποτελούν μέρος του Κέντρου και συνδιαμορφώνουν την πορεία του. Αναφέρομαι σε μια σταδιακή μετάβαση από τον χώρο στον τόπο. Έναν τόπο φαντασίας, αφήγησης και αρχειοθέτησης, όπου η μορφή και το περιεχόμενο δεν διαχωρίζονται.

Οραματιζόμαστε έναν χώρο που συνδέει αυτό που σκέφτεσαι με αυτό που αισθάνεσαι και με τον τρόπο που ενεργείς· μια πρακτική που αφήνει χώρο για παιχνίδι, πειραματισμό και παρουσία. Σε τόσο εύθραυστους και κρίσιμους καιρούς, αναρωτιόμαστε τι μπορεί η τέχνη να πει, να αποσιωπήσει, να κάνει ή να αναιρέσει. Πώς μπορεί να υφάνει τις φωνές των κοινοτήτων και των ιστοριών τους, ώστε να φωτίσει καθημερινές μορφές αλληλεγγύης να δημιουργήσει χώρους αυτονομίας και αυτοοργάνωσης.

Το να φτιάχνουμε τόπους είναι μια βαθιά ανθρώπινη ανάγκη. Να φέρνουμε κοντά ανθρώπους, γνώσεις, γεωγραφίες με τη συλλογική μας ικανότητα να οργανωνόμαστε. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, ο χώρος επιδιώκει να καλλιεργήσει μια πολυδιάστατη κοινότητα γύρω του και να γίνει μέρος μιας κινητοποίησης που βασίζονται στις συλλογικές και συμπεριληπτικές πολιτισμικές πρακτικές.

Το Δημοτικό Κέντρο Τεχνών φιλοδοξεί, έτσι, να εξελιχθεί σ' έναν ζωντανό οργανισμό που δεν περιορίζεται στη φιλοξενία εκθέσεων, αλλά λειτουργεί ως καταλύτης για την ανάπτυξη ουσιαστικής πολιτιστικής δράσης για τη Λεμεσό και την Κύπρο ευρύτερα. Η πρόκληση είναι να οικοδομήσουμε έναν θεσμό ανοιχτό, συμμετοχικό και ανταποκρινόμενο στις ανάγκες της εποχής και της κοινωνίας – έναν χώρο όπου η τέχνη δεν προσεγγίζεται ως στατικό πεδίο, αλλά ως μια ζωντανή διαδικασία διαλόγου, πειραματισμού, κριτικού στοχασμού και συλλογικής δράσης.